

TANNENBERG

MAGAZINE

EDITIE 2021

GEZINSKRING ALS JEUGDZORG VAN DE TOEKOMST

MEERJAREN-
PLAN 2021-2025

DE HELENDE
OMGEVING

DRIE
ZUSSEN

TANNENBERG

MAGAZINE

Beste lezer,

Voor u ligt de eerste editie van Tannenberg Magazine. In dit magazine leest u over de bijzondere, warme wijze waarop Miriam en Frans Erlings met hun GezinsKring jeugdzorg aanbieden op Landgoed Tannenberg. Maar ook over de ommuurde moestuin, die als Worteltuin wordt gebruikt, en over de Ambitie Routekaart, die we met elkaar hebben opgesteld om De Tannenberg als helende plek verder te ontwikkelen.

Het doel van de verhalen is om u te inspireren en om te laten zien dat kleinschalige jeugdzorg en gemeenschapsvorming succesvol kan bestaan in deze tijd. Een tweede doel van het magazine is om u uit te nodigen om te reageren. We horen graag uw ideeën over hoe we het landgoed een bestendige toekomst kunnen geven. Miriam en Frans hebben namelijk aangegeven vanwege hun leeftijd te willen terugtreden en hetgeen ze hebben opgebouwd overdraagbaar te maken voor een nieuwe generatie.

Ik wens u veel leesplezier,

Raymond de Landmeter

Voorzitter Stichting De Marsen/Pontos i.o.

COLOFON

Tannenberg Magazine is een uitgave van Stichting de Marsen/Pontos

Redactie:

Annelijn Steenbruggen

Tekst:

Annelijn Steenbruggen,
David Borghouts, Ellen Winkel,
Raymond de Landmeter,
Fenna Janssens

Fotografie:

Annelijn Steenbruggen,
Ineke Oostveen, Frans Erlings,
Archief GezinsKring 't Huys

Vormgeving:

Mark van Herpen

Druk:

SpringerUit

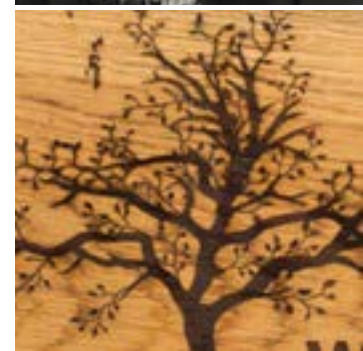
Website:

www.tannenberg.nl
www.stichtingdemarsen.nl

INHOUD

EDITIE 2021

- 04
DE HELENDE OMGEVING VAN
LANDGOED TANNENBERG
- 06
WERKEN EN LEREN
- 10
VAN RIJTESHUIS NAAR LANDGOED
GEZINSKRING 'T HUIJS VANAF
VROEGER TOT AAN NU
- 12
AMBITIE ROUTEKAART
'DE TANNENBERG'
MEERJARENPLAN 2021 - 2025
- 14
HET RITME VAN
NOODZAAK EN VRIJHEID
- 15
DIVERSITEIT OP HET LAND
EN IN DE ZORG
- 16
JEUGDZORG VAN DE TOEKOMST
- 18
DRIE ZUSSEN
- 22
EEN TUIN IS VOL PRIKKELS
- 23
WEETJES

DE HELENDE OMGEVING VAN LANDGOED TANNENBERG

Op een winderige herfstdag bracht huismoeder Miriam Erlings de kinderen van GezinsKring 't Huys naar school. Terwijl ze hun weg door de vallende herfstbladeren baanden, begon het jongetje van zes hartverscheurend te huilen. Waarom er op dat moment een diep verdriet bij hem naar boven kwam, kon hij niet vertellen. "In de lente gebeurde het omgekeerde," vertelt Miriam. "Hij werd uitzinnig blij van de blaadjes die weer terugkwamen. Toen viel bij mij het kwartje."

Tekst & fotografie: Annelijn Steenbruggen

Miriam Erlings van Deurse en haar man Frans hebben een kleine dertig jaar geleden hun GezinsKring opgezet. Ze zijn gestart in een klein rijtjeshuis in Maarssen - en vervolgens doorgestroomd naar een groter huis in Houten - waar ze uithuisgeplaatste kinderen opnamen in hun dagelijkse leven. In samenwerking met Stichting de Marsen zijn ze drie jaar geleden verhuisd naar Landgoed Tannenberg in Bosch en Duin. In de villa vormen ze een gemeenschap met vijf jongvolwassenen die toegroeien naar zelfstandigheid, en twee jongere kinderen. De tuin en het landschap zijn omgevormd tot vijf werkplaatsen en een stilteplek waar dagbesteding plaatsvindt, ook voor kinderen van buiten. Miriam noemt de huidige situatie een sociaal-ecologische gemeenschap: "De natuur maakt onderdeel uit van wat we doen en wie we zijn."

Weerspiegelen

Het jongetje, dat zich liet beroeren door de afvallende en terugkomende boombladeren, heeft op zeer jonge leeftijd heftige dingen meegemaakt. Daar kan hij niet over vertellen. Toen hij net in de GezinsKring was opgenomen, sprak hij sowieso nauwelijks en wat hij zei was onverstaaanbaar. Daarbij was hij gestopt met groeien en te klein voor zijn leeftijd. Miriam: "Het enige wat wij als opvoeders en therapeuten konden waarnemen was zijn moeilijke gedrag. Maar waar komt dat vandaan en hoe konden wij hem ondersteunen? De natuur heeft ons een inzicht gegeven in zijn ziel. De afvallende herfstbladeren weerspiegelden de afbraak, die hij al zoveel heeft meegemaakt in zijn leven, en brachten hem in contact met zijn gevoel van onmacht en pijn. Dankzij de natuur weten wij nu hoe we deze jongen kunnen helpen. Samen met hem staan we uitgebreid stil bij de kringloop: blaadjes vallen en komen, in de tuin kun je zaaien en oogsten. Dat doen we niet in een gesprek. We gaan met hem het bos en de tuin in om vreugde en dankbaarheid te voelen voor alles wat er groeit en bloeit. Vreugde en dankbaarheid zijn helende elementen, die ook andere pijnen helen. Deze jongen heeft veel afbraak ervaren, nu leert hij ook opbouw kennen. De natuur leeft hem voor dat hijzelf kan groeien. Het bijzondere is dat hij ook weer letterlijk is gaan groeien."

Wederkerigheid

De sociaal-ecologische gemeenschap is niet alleen helend voor kinderen en jongvolwassenen met een trauma, aldus Miriam: "De Tannenberg is een plek waaraan iedereen zich kan laven. Mensen die voor het eerst bij ons door de poort de tuin instappen, roepen: oh, wauw. De schoonheid en vitaliteit van de natuur doet gelijk iets met hen. Het biedt ze de mogelijkheid om open te gaan. Ik merk ook dat mensen graag hun arbeid, expertise of ervaring willen delen. Deze plek roept wederkerigheid op. Een wederkerigheid die wijzelf ook elke dag ervaren aan de aarde: omdat wij de bodem, planten en dieren goed verzorgen, zorgen zij ook goed voor ons met verse oogst en eieren. Ik vind het belangrijk dat iedereen zijn eigen kwaliteit kan inbrengen. Zo worden we een gemeenschap waar je wilt blijven en waar je tegelijkertijd met

elkaar op reis gaat. We zijn met z'n allen onderweg en, net zoals de natuur om ons heen, gaat ieder in zijn eigen tempo."

Rendabel

Als je alleen naar euro's kijkt, zal het je ontgaan hoe essentieel de natuur is voor de kwaliteit van zorg. Miriam wil het dan ook liever hebben over impact en outcome in plaats van input en output: "De tuin kost ons meer dan het opbrengt aan oogst. En het landschap brengt al helemaal niks op en kost alleen maar onderhoud. Maar als je kijkt naar de impact en outcome van de onderneming als geheel, dan zijn tuin en landschap juist enorm rendabel. Kinderen en jongvolwassenen met een complexe zorgvraag, waar andere zorginstellingen op vastlopen, kunnen wij dankzij de helende werking van de natuur weer op de rit krijgen. Daarmee geven we kinderen een grotere kans om zich gezond te ontwikkelen en besparen we de maatschappij handenvol geld."

*'DE NATUUR HEEFT ONS
EEN INZICHT GEGEVEN
IN ZIJN ZIEL'*

Deel van het geheel

Werken op Landgoed Tannenberg vraagt om medewerkers die zich niet alleen verbinden met de kinderen, maar ook een connectie aangaan met de plek. "In de weekenden en avonden gaat het werk met de levende have gewoon door," aldus Miriam. "De kippen hebben elke dag verzorging nodig en ook de tuin vraagt aandacht. Na het avondeten gaan we dus met z'n allen nog even een rondje over het landgoed. Met name de kinderen die uit een instelling komen, hebben daar in het begin geen zin in. Zij hebben aangeleerd om vooral voor hun eigen belang op te komen. Maar vanuit de zorg voor planten en dieren, die afhankelijk zijn van ons, gaan zijzelf deel uitmaken van het geheel. Vanuit dat gevoel van verbinding, ontwikkelen ze verantwoordelijkheid en vertrouwen. Beide zijn helende krachten die nodig zijn om toe te groeien naar een zo normaal mogelijk leven in de maatschappij."

Geen gordijnen

Het leven op Landgoed Tannenberg heeft ook impact op Miriam zelf. "Dagelijks omringd worden door de natuur is echt iets anders dan het regelmatig opzoeken. Dat doet hetzelfde met mij als met de kinderen: mijn vitaliteit en vertrouwen zijn gegroeid. Frans en ik hebben er bewust voor gekozen om geen gordijnen op te hangen in onze eigen slaapkamer. Het ervaren van de zon, maan en sterren geeft zoveel energie. Zo kunnen we nog bewuster beleven wat de natuur ons te bieden heeft."

WERKEN & LEREN

Keanu heeft zijn bestemming gevonden in de moestuin en grote glazen kas, Geralt is van betekenis voor de kippen en vogels en Jessy vindt omhulling in de stiltewerkplek. Naast deze vier werkplaatsen zijn er ook nog een keramiekwerkplaats, timmerwerkplaats en tuinhuis op Landgoed Tannenberg waar kinderen en jongeren overdag hun veiligheid én uitdaging kunnen vinden.

De diversiteit aan werkplaatsen heeft op De Tannenberg nog een doel. Ook een kind met een korte spanningsboog kan zo een fijne dag beleven. Komen de muren opeens op hem af? Dan kan hij direct wisselen van werkplaats of lekker een rondje rennen door de tuin. Tegelijkertijd biedt het de kinderen en jongeren een breed palet waaraan zij vaardigheden, competenties en talenten kunnen ontwikkelen.

Tekst & fotografie: Annelijn Steenbruggen

De vogels en kippen zijn per toeval in de ommuurde tuin terecht gekomen. Toen vorig jaar een opa van één van de kinderen overleed, werd gevraagd of zijn valkparkieten op De Tannenbergs een plekje konden krijgen. Om de dieren een fijn onderkomen te bieden, is er in één weekend met oude materialen een manshoge volière gebouwd. **Geralt (20)** heeft enthousiast meegebouwd. Toen het hok er eenmaal stond, waaiden er vanuit allerlei hoeken en gaten nog een paar vogels en kippen aan. Inmiddels zijn het vrolijke gekwetter en de heerlijke verse eieren niet meer weg te denken uit de tuin. Geralt heeft zelfs een innige vriendschap gesloten met de gevederde dieren. Hij heeft de dagelijkse verzorging op zich genomen: voeren, water geven, het hok schoon houden en kijken of de dieren gezond zijn. Daarnaast geniet hij ervan om ze te aaien en hun gedrag te observeren.

DE VOGELS GEVEN HOUVAST

Omdat Geralt vastliep op school is hij met het klassikale onderwijs gestopt. Sindsdien doet hij thuisonderwijs. Zijn huiswerk maakt hij het liefst in het tuinhuis met uitzicht op de volière. Als het stilzitten hem aanvliegt, vlucht hij naar de vogels om tot rust te komen. Mede dankzij de vogels heeft Geralt een manier gevonden om uit boeken te leren. Zo heeft hij kunnen ontdekken dat hij eigenlijk heel slim is, en dat geeft hem zelfvertrouwen. Waarom de vogels zo belangrijk zijn voor Geralt? Ze zijn er altijd voor hem. Van de vroege ochtend tot de late avond kan hij naar ze toe. Deze vaste factor geeft hem de houvast en veiligheid die hij nodig heeft om zich te kunnen ontwikkelen. Dat Geralt de vogels dagelijks verzorgt, geeft hem ook betekenis. De erkenning voor zijn werk als vogelverzorger is overigens verzegeld. Samen met vrijwilliger Rainer heeft Geralt een naam voor de volière in een houten plank gegutst: 'Geralt's Vogelparadijs'.

Geralt

Keanu

Keanu (18) spreekt niet. Althans, hij kan zich niet in woorden uitdrukken. Met oogcontact, aantikken, klinken, gebaren en pictogrammen kan hij wel duidelijk maken wat hij wil. Dat hij enorm geniet van het werken in de tuin maakt hij kenbaar met een stralende glimlach op zijn gezicht. Hij helpt met alles mee: zaaïen, wieden, schoffelen en oogsten. Wanneer je hem kleine opdrachten per keer geeft – bijvoorbeeld één rijtje schoffelen (in plaats van het hele veld) – behoudt hij het overzicht en het plezier. Het tuinwerk is voor Keanu onlosmakelijk verbonden met koken. Met een volle oogstmand loopt hij aan het eind van de werkdag naar de keuken en helpt vervolgens mee met groentes snijden.

Niks vindt Keanu geweldiger dan een paprika in kleine reepjes hakken. Het is dan ook niet zomaar een taakje. Met het bereiden en gezamenlijk opeten van de heerlijke maaltijden draagt hij concreet bij aan de gemeenschap. Wanneer hij de mensen aan tafel ziet smullen van wat hij mede heeft gemaakt, glimt hij van trots. Bovendien houdt hijzelf erg van lekker eten dus in feite geniet hij

OOGST VOOR DE GEMEENSCHAP

dubbel. Dat hij via het voedsel zo'n sterke verbinding voelt met de mensen om hem heen is bijzonder als je zijn geschiedenis kent. Keanu was drie jaar toen hij in GezinsKring 't Huys kwam wonen. Naast een taalachterstand had hij ook ernstige problemen met kauwen en slikken. Hij was heel angstig, maakte weinig contact en het enige wat hij at waren fruitpotjes voor baby's. Van dat introverte ventje dat nauwelijks kan eten is weinig meer over. Hij is nu een energieke en sociale jongeman die dankzij de tuin van betekenis kan zijn voor de mensen om hem heen.

Jessy (10) is overgevoelig voor prikkels. Als er teveel indrukken zijn, wordt hij onrustig en agressief. Het servies en de scheldwoorden laat hij dan door de kamer vliegen. Hijzelf lijdt nog het meest onder dit negatieve gedrag. Het komt voort uit een sterk gevoel van angst dat hij niet goed kan labelen. Omdat Jessy niet de enige is die regelmatig behoefte heeft aan een rustige plek is er op Landgoed Tannenberg een stilteplek ontwikkeld. Vanwege de ronde en omhullende ruimte is er gekozen voor een houten kotta. In het midden staat een vuurplek met daar omheen houten bankjes. De stilteplek is een schot in de roos voor Jessy. Twee middagen per week is het zijn veilige bubbel. Samen met een begeleider stookt hij dan een vuurtje waarop ze chocolademelk verwarmen.

OMHULLENDE BUBBEL

Jessy verstopt zich het liefst achterin het huisje onder een stapel dekens en dierenvellen. Vanuit deze schuilplaats kan hij de deur scherp in de gaten houden. Hij is namelijk altijd op zijn hoede, bang dat iets of iemand hem iets aan gaat doen. In de prikkelarme omhulling van de kotta kan hij stapje voor stapje leren om zijn angsten los te laten. Om goed te kunnen functioneren in de GezinsKring en op school heeft Jessy nabijheid nodig. Echter, spontaan een arm om hem heen slaan werkt niet. Dan heb je zo een klap te pakken. In de omgang met Jessy worden medewerkers gedwongen om 'professionele nabijheid' te oefenen: het kind met jouw warme aandacht omhullen en tegelijkertijd zijn fysieke ruimte en grens respecteren. Voor stagiaires, die op school hebben geleerd dat ze 'professionele afstand' moet houden, is dat een paradigma verschuiving. Door deze attitude bij zorgmedewerkers af te dwingen, draagt Jessy bij aan het vermenselijken van de jeugdzorg.

VAN RIJTJESHUIS NAAR LANDGOED GEZINSKRING 'T HUYS VANAF VROEGER TOT AAN NU

GezinsKring 't Huys is een initiatief van Miriam en Frans Erlings van Deurse. Om hun levenswerk overdraagbaar te maken, hebben ze in 2017 de samenwerking opgezocht met Stichting de Marsen/Pontos. De eerste gezamenlijke stap was de verhuizing naar De Tannenberg. Het landgoed heeft een maatschappelijke doelstelling en biedt volop ontwikkelingsmogelijkheden voor educatie, dagbesteding en gemeenschapsvorming.

Tekst: Annelijn Steenbruggen

Fotografie: Annelijn Steenbruggen / Ineke Oostveen

Miriam en Frans bieden een veilige thuis haven aan 4 tot 6 kinderen met daarnaast nog een plek voor crisisopvang. Het gaat om kinderen die om uiteenlopende redenen niet meer bij hun biologische ouders kunnen wonen. De officiële term is gezinshuis maar Miriam en Frans noemen hun aanpak een GezinsKring. "Samen met de kinderen vormen wij het huiselijk middelpunt," legt Miriam uit. "Daar omheen staat een grote kring van familieleden en professionals, waaronder volwassen broers en zussen, biologische ouders, verwanten, therapeuten, groepsleiders en vrijwilligers. Met elkaar vormen we een vitaal netwerk waarin de kinderen en adolescenten tot groei en bloei kunnen

Aan tafel bij de GezinsKring in Houten (2014).

komen. De kracht van onze gemeenschapsvorming is dat zelfs kinderen met complexe zorgvragen bij ons tot rust en ontwikkeling kunnen komen.”

De Stichting

Tot 2017 was de GezinsKring gevestigd in een rijtjeshuis in een woonwijk, eerst in Maarssen en later in Houten. Omdat er een groeiende vraag is naar hun aanpak en omdat Miriam en Frans tegen de pensioengerechtigde leeftijd aanlopen, zijn ze gaan samenwerken met Stichting de Marsen/Pontos. Het doel van de samenwerking is om hun levenswerk overdraagbaar te maken en om ook kinderen en jongvolwassenen met dagbesteding te kunnen gaan helpen. Beide partijen vinden elkaar in het uitgangspunt dat een gezonde gemeenschap is ingebed in een landschappelijk helende omgeving. Om haar doelen te realiseren beheert, verwerft en ontwikkelt de Stichting onroerende goederen, creëert zij locaties voor educatie en participatie en denkt zij mee met initiatiefnemers over zorgtaken en gemeenschapsvorming.

De verhuizing van de GezinsKring naar Landgoed Tannenbergh in Bosch en Duin was de eerste mijlpaal van de nieuwe samenwerking.

De Tannenbergh

De Tannenbergh is een buitenplaats van circa 22 hectare in het Panbos. Het landgoed is een landschap met zandheuvels en dennenbos, zoals dat oorspronkelijk bestond bij de aanleg van Bosch en Duin. De gebouwen en ommuurde moestuin zijn tussen 1902 en 1904 gebouwd en waren het eigendom van de dames Royaards. De villa staat ver in het bos en is vanaf de Duinweg niet zichtbaar. Het is in Jugendstilachtige stijl ontworpen door architect H. Tjabring uit Utrecht. In 1946 hebben de zussen hun vermogen ondergebracht in de Dames Royaards Stichting. Zij hebben de villa tot 2065 in erfpacht gegeven aan Utrechts Landschap. Deze erfpacht brengt de verplichting met zich mee dat het huis onderdak biedt aan sociaal maatschappelijk initiatieven.

Werkplaatsen en stilteplek

Sinds maart 2017 huurt Stichting de Marsen/Pontos het Landgoed Tannenbergh van Utrechts Landschap. De Stichting heeft het gebruik van de villa, moestuin en landschap in handen gelegd van de GezinsKring 't Huys. In samenwerking met Stichting Wortel is er in de ommuurde tuin een worteltuin ingericht waar pleegkinderen hun biologische ouders kunnen ontmoeten. Naast haar taak als vastgoedbeheerder heeft de Stichting ook haar ANBI-status ingezet om met fondsenwerving vijf werkplaatsen voor dagbesteding en een stilteplek in te richten. Met deze faciliteiten is De Tannenbergh klaar voor de toekomst. Naast haar GezinsKringfunctie kan het landgoed verder ontwikkeld worden tot educatie- en ontmoetingsplek waar getraumatiseerde en/of vastgelopen kinderen, jongeren en volwassenen kunnen herstellen.

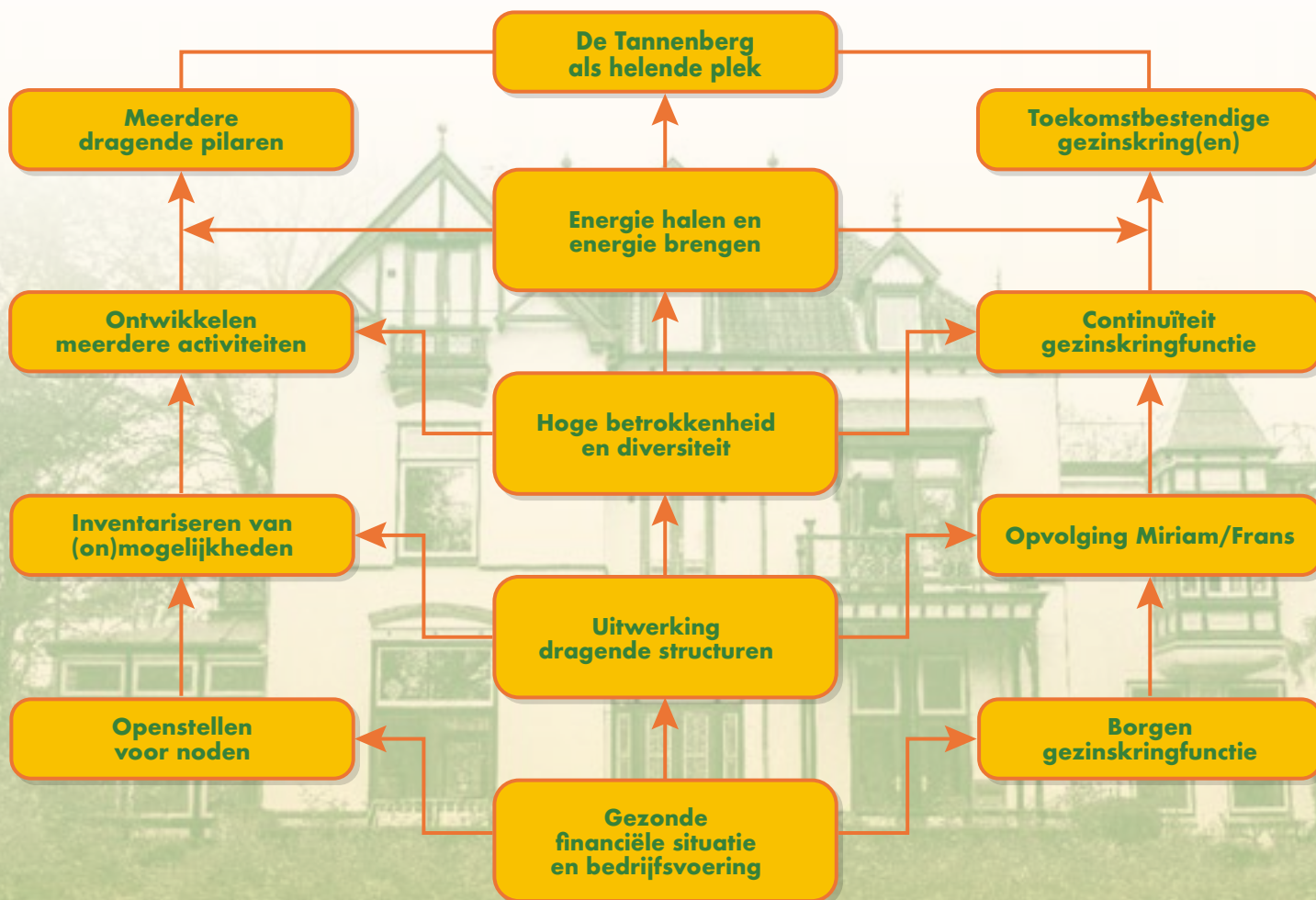
Meerjarenplan 2021 - 2025

Tekst: Annelijn Steenbruggen

Stichting de Marsen/Pontos en GezinsKring 't Huys hebben voor de komende vijf jaar een gezamenlijke koers voor innovatie, transitie, doelen en resultaten in kaart gebracht aan de hand van een uitgewerkte Ambitie Routekaart, zie tekening. De belangrijkste transitie in deze periode is de pensionering van Miriam en Frans Erlings, initiatiefnemers en gezinsouders van 't Huys. Om hun toekomstige opvolgers zoveel mogelijk ruimte te geven voor eigen inbreng, geeft deze Ambitie Routekaart alleen de beleidskaders aan waarbinnen ontwikkeling mogelijk is en opvolging gezocht wordt.

De Ambitie is opgesteld door de Stichting en GezinsKring 't Huys. De vier bestuursleden Raymond de Landmeter, David Borghouts, Theo Mosch en Oberon Nauta hebben samen met Miriam Erlings hun visies ingebracht. Bovenaan in het midden van de Routekaart staat de gezamenlijke missie samengevat: 'De Tannenbergs als helende plek.' De basis om tot deze missie te komen, staat onderaan in het midden:

Ambitie Routekaart De Tannenbergs

'Een gezonde financiële situatie en bedrijfsvoering'. De andere elf blokjes van de Routekaart zijn de stapstenen om vanaf de basis bij de missie te komen.

Stip aan de horizon

Behalve onbezoldigd bestuurder van de Stichting is Theo Mosch werkzaam als organisatieadviseur. Hij kwam met het idee om de Ambitie uit te werken: "Omdat de opvolgers van Miriam en Frans nog niet bekend zijn, wilden we ons meerjarenplan niet in beton gieten. Wel is het belangrijk om een stip aan de horizon te zetten. Dan weet eenieder wat de gemeenschappelijke koers en intentie zijn. De weg er naartoe laten we echter nog gedeeltelijk open."

Vraaggestuurd

De Routekaart is opgebouwd uit drie verticale pijlers: rechts, midden en links. "Wat ons betreft zijn dat de cruciale pilaren om De Tannenberg een helende plek te laten zijn," licht Oberon Nauta het toe. "De rechter pijler gaat over de GezinsKringfunctie, die gesitueerd is in de woonvilla. Deze dragende structuur is al goed ontwikkeld en stevig neergezet door Miriam en Frans. In de komende tijd moeten we deze pijler vooral borgen en continueren. De linkerpijler is nog een klein plantje, dat ons inziens nog flink kan groeien. Dat gaat vooral over de mogelijkheden van de tuin, werkplaatsen en het landschap als educatie- en ontmoetingsplek. Met de stapsteen links onder 'openstellen voor de noden' geven we aan dat we vraaggestuurd werken. We willen adaptief zijn en ingaan op concrete vragen, mits ze aansluiten op onze missie als helende plek."

Bruisende energie

Theo wijst erop dat de kreten in de Routekaart wellicht droog en zakelijk overkomen op papier maar dat er in werkelijkheid een enorm enthousiasme bij zowel de bestuursleden als medewerkers van de GezinsKring onderligt: "In de middelste pijler kun je de bruisende energie rondom

Theo Mosch

Oberon Nauta

De Tannenberg misschien een beetje teruglezen. De woon-werkgemeenschap wordt gevormd door een grote diversiteit aan cliënten en medewerkers, die zich hoog betrokken voelen bij elkaar én bij de plek. In de dagelijkse praktijk komt het erop neer dat iedereen zowel energie komt halen als brengen. Deze energiebalans maakt het voor mij persoonlijk zeer inspirerend en verrijkend om als bestuurder verbonden te zijn aan De Tannenberg."

Toekomstbestendig

De continuïteit van De Tannenberg hangt in de komende vijf jaar nauw samen met de opvolging van Miriam en Frans. "Zij zijn de initiatiefnemers van de GezinsKring," aldus Oberon. "Als pioniers en ondernemers is hun takenpakket in de loop der jaren erg breed geworden. Hun opvolgers hoeven dat niet één-op-één over te nemen. In samenspraak met potentiële kandidaten willen we naar een toekomstbestendige structuur zoeken. We staan open voor een echtpaar dat, net als Miriam en Frans, een spil van de GezinsKring wil zijn door er ook volledig te wonen. Maar we kunnen ons ook voorstellen dat de taken en rollen die nu allemaal bij Miriam en Frans zijn worden verdeeld over meerdere nieuwe initiatiefnemers. We laten ons graag verrassen door de ideeën die op ons pad komen."

Nieuwe activiteiten

Oberon wil benadrukken dat GezinsKring 't Huys een gezonde financiële bedrijfsvoering heeft: "De GezinsKring met woonzorg is momenteel nog de kurk waar de onderneming qua energie en financiën op drijft. Het is een stevig fundament dat gecontinueerd moet en kan worden. Daarnaast biedt het landgoed enorm veel potentie om nieuwe activiteiten te ontwikkelen. Uiteindelijk willen we een robuuste organisatie waarin er meerdere dragende pilaren zijn. Hoe dat eruit gaat zien? De Ambitie Routekaart biedt een kapstok voor een goed gesprek over de invulling voor de komende vijf jaar."

Solliciteren

Heeft u interesse in de functie van gezinsouder op De Tannenberg, alleen of met uw levenspartner? Vraag dan meer informatie aan via: raydelandmeter@gmail.com of info@tannenberg.nl.

HET RITME VAN NOODZAAK EN VRIJHEID

Tekst: Ellen Winkel / fotografie: Frans Erlings

De moestuin van De Tannenberg, ruim honderd jaar geleden aangelegd door de Dames Rooyaards, is omsloten door een muur. Ga je de poort door, dan stap je een prachtige sfeer binnen.

Opvallend zijn de ronde bedden met groente, kruiden en bloemen. Rainer Kronenberg heeft de vormen van deze tuin bijna dertig jaar geleden ontworpen, in de tijd dat hij er werkte voor Christophorus. "Toen ik de tuin ging opmeten om een ontwerp te maken, viel me op dat de maten een bijzondere verhouding hadden: het was een harmonische rechthoek. Ik heb alle vakken en bedden in de tuin diezelfde verhouding gegeven. Tuinwerk gaat niet alleen over groente telen, ook de esthetische kant hoort erbij. Ik had een filosofie van vrijheid en noodzaak. Voeding is noodzaak. Vrijheid vind je in de kunst. Ik vond het mooi om in de zomer met de jongens in de tuin biodynamische groente te telen en in de winter met hen sculpturen te maken. Wat ik leuk vind aan de landbouw is het organische ritme van noodzaak en vrijheid, van zomer en winter."

Beeldhouwer

Toen Frans en Miriam de tuin overnamen, vroegen ze Rainer, inmiddels gepensioneerd, of hij de waterleiding en elektra wilde aanwijzen. Die ontmoeting leidde ertoe dat hij de werkplaats bij

de tuin ging gebruiken als beeldhouwer. Als Rainer daar zo in alle rust bezig is, komen kinderen kijken. Door er te zijn, vormt hij een inspiratiebron. Af en toe schuift iemand aan om ook een steen te bewerken.

Windsnelheid

Geralt heeft veel interesse in biologie en Rainer geeft hem een ochtend in de week praktische biologieles. "We onderzoeken de grond en kijken naar alle insecten die rondvliegen. Geralt is een scherpe waarnemer. Hij ziet dingen die anderen niet opvallen. We beginnen iedere dag met het weer. Geralt kijkt naar de temperatuur, de luchtvochtigheid en de windsnelheid. Dat doet hij zelfstandig. Samen maken we er grafieken van. Wat we steeds doen is waarnemen, analyseren en een conclusie trekken. Zo was er een overmaat aan pissebedden in de grote kas en daar hebben we een onderzoek van gemaakt; hoe ze zich vermeerderen, wat ze eten, hoe ze zich gedragen. We hebben ook met een microscoop naar beestjes in het vijverwater gekeken. 'Wauw', hoorde ik Geralt opeens roepen, toen hij zag hoe elegant de vliegjes en vlooien in elkaar zaten. Zo'n 'wauw' verwacht je niet zo snel bij hem."

"Ik help ook een ochtend per week mee in de keramiekwerkplaats en laat zien wat je wel en niet kunt doen met klei. In de kunst kun je de grootste vrijheid ervaren. Je krijgt zomaar een idee uit de lucht en vormt dat in de klei. Je maakt iets uit niets."

DIVERSITEIT OP HET LAND EN IN DE ZORG

Naast zijn dagelijkse werk als biodynamisch melkveehouder en sociaal-therapeut op de Noorderhoeve is David Borghouts bestuurder van Stichting de Marsen/Pontos. Vanuit zijn ervaring legt hij uit waarom 'diversiteit en hoge betrokkenheid' onlosmakelijk verbonden zijn met sociaal-ecologische gemeenschappen als de Noorderhoeve en De Tannenberg.

Na mijn opleiding op de biodynamische landbouwschool ging ik mij bijscholen tot begeleider van mensen met een verstandelijke beperking. In de schoolbankjes kwam ik erachter dat er veel overeenkomsten zijn tussen het werk van boer en sociaal-therapeut. In beide beroepen stimuleer je vitaliteit en ontwikkeling vanuit diversiteit en samenhang.

Met twee diploma's op zak ging ik twintig jaar geleden aan de slag als melkveehouder en 'hulpboer' - zoals een cliënt mij noemde - op biodynamische zorgboerderij de Noorderhoeve in Schoorl. De Noorderhoeve is een gemengd bedrijf met melkvee, kippen, tuinbouw, fruitteelt en natuur. Samen met veertig cliënten telen we ruim vijftig soorten gewassen en maken we een breed assortiment boerenzuivel voor natuurvoedingswinkels en restaurants in de regio.

Om buurtbewoners te enthousiasmeren voor onze biodynamische voedingsproducten, geef ik regelmatig een rondleiding. In een van die excursies liep onze oude buurman mee, die een gangbare tuinder is geweest. Toen we bij de rijtjes met slakroppen aankwamen, zei hij: "Die staan er té mooi bij. Dat kan toch niet zonder kunstmest en bestrijdingsmiddelen?" Ik wees hem erop dat onze sla er niet alleen voor staat. De kroppen worden omringd door vele andere groentesoorten en ook door bos, paddenpoelen en bloemenstroken. Oftewel, onze sla is onderdeel van een ecosysteem met een grote biodiversiteit. Plaaginsecten, zoals bladluizen, zijn er wel maar ze krijgen nooit de

overhand omdat hun natuurlijke vijanden, de sluipwespen, er ook zijn. Daarentegen trekt een monocultuur eenzijdige plaaginsecten aan. Zonder biodiversiteit moet de boer zijn gewas inderdaad zelf beschermen met pesticiden en kunstmatige maatregelen.

De essentie van dit verhaal lijkt op een voorbeeld dat ik gedoceerd kreeg tijdens mijn zorgopleiding. Vanuit het idee om efficiënte zorg te kunnen verlenen, had een zorginstelling de autisten bij elkaar gezet. Wat bleek: het medicijngebruik ging omhoog, net als de bestrijdingsmiddelen in een monocultuur van sla. Op de Noorderhoeve werken we dan ook heel bewust met een diverse doelgroep. De samenwerking tussen onze cliënten gaat bijna als vanzelf omdat er nauwelijks sprake is van concurrentie, waardoor ieder zich veilig kan voelen.

Biodiversiteit in de landbouw en diversiteit in de zorg krijgen nog meer dimensie als je de samenhang weet te versterken. Als boer versterk ik die samenhang met het zo goed mogelijk sluiten van de kringloop. Een weiland heeft bodemleven nodig om tot smakelijk gras voor de koeien te komen, waarbij het bodemleven weer de koeienmest gebruikt om zelf te kunnen floreren, zodat er uiteindelijk via de koe de lekkerste melk uit het weiland voortkomt. Als je als boer deze kringloop in gang weet te zetten, ontstaat er een ontwikkelingsspiraal omhoog: het bodemleven wordt rijker, het gras optimaler, de koeien vitaler, de melk lekkerder.

Als sociaal-therapeut versterk ik de samenhang binnen de groep door eenieder een taak te geven waarmee ze van betekenis kunnen zijn voor iets of iemand anders. Als elk individu zinvol kan bijdragen, ontstaat er een hoge betrokkenheid en gaan mensen zich deel voelen van het grotere geheel. Vanuit de kracht van de groep kunnen mensen in ontwikkeling komen en excelleren.

Als ik deze waarnemingen op papier zet, klinkt het misschien nuchter en logisch. In de praktijk ervaar ik het juist als de magie van het leven, die het bijdragen aan plekken als de Noorderhoeve en Landgoed Tannenberg zo bijzonder en inspirerend maakt.

Gerard Besten

Peer van der Helm

'FRANS EN MIRIAM ZIJN VOORLOPERS VAN DE JEUGDZORG VAN DE TOEKOMST'

Als jeugdzorgexperts Peer van der Helm en Gerard Besten het voor het zeggen zouden hebben in Nederland, zouden er veel meer 'Frans-en-Miriams' komen. Wonen in een gezinshuis is voor een kind, ook als de problematiek complex is, veel beter dan opvang in een instelling, vinden ze. En het is goedkoper. Toch is er binnen het jeugdzorgbeleid nauwelijks aandacht voor.

Tekst: Ellen Winkel

Peer van der Helm is lector Residentiële Jeugdzorg bij Hogeschool Leiden en doet onderzoek naar het leef- en leerklimaat voor jongeren, die het in onze samenleving minder getroffen hebben. In 2014 benaderden Frans en Miriam hem met de vraag 'doen we het wel goed?'. "Het ging over twee heel ingewikkelde gevallen," vertelt hij in een telefonisch interview. "Toen ik hen bezocht, was ik onder de indruk. Mijn conclusie was: 'Jullie doen het heel goed'. Frans en Miriam hebben veel ervaring, zijn heel betrokken en kunnen goed luisteren. Nu ze naar De Tannenberg zijn verhuisd, hebben ze een groot terrein met een mooie tuin en ruimte voor verschillende ateliers. Zo'n rustige omgeving, waar kinderen zich ook kunnen terugtrekken, helpt om het gewone leven te stimuleren."

Parels

Gerard Besten heeft zijn hele leven in de jeugdzorg gewerkt. Hij begon als groepsleider, is een aantal jaren gezinsgroepouder geweest in Jeugdorp De Glind, vervulde diverse management- en directiefuncties en richtte in 2006 gezinshuis.com op, een franchiseorganisatie voor gezinshuizen, die kinderen opvangen die anders in een instelling zouden wonen. Via de

telefoon vertelt hij: "Miriam en Frans waren de eersten die zich bij dit initiatief aanmeldden, dus daar ken ik ze van. Zij hebben een passie, een ideaal, om kinderen die geen thuis hebben onderdeel te maken van hun eigen leven. Ik vind dat zij voorlopers zijn van de jeugdzorg van de toekomst."

Gerard heeft grote moeite met de manier waarop de huidige jeugdzorg is georganiseerd. In een instelling wonen kinderen met zijn achten of tienden in een groep met begeleiders in wisselende diensten, in een omgeving waar het niet draait om passie en betrokkenheid, maar om het systeem met protocollen en kostprijsberekeningen, hoe goed de medewerkers het ook bedoelen. "Er komt een moment dat dit systeem vastloopt en dat de schop erin moet. Dan is het mooi om goede voorbeelden te hebben zoals Frans en Miriam. Ze laten zien dat het kan. Het zijn parels die je moet laten schijnen."

Return on investment

Volgens Peer van der Helm is er in Den Haag veel te weinig kennis over de

intensieve gezinshuizenzorg, zoals Frans en Miriam die bieden. "Zij hebben geen gewoon gezinshuis, maar een 'gezinshuis plus' of 'gezinshuis intensief', waar kinderen terecht kunnen die anders in een gesloten instelling geplaatst zouden worden." Andere professionele gezinshuizen richten zich op kinderen die beter te hanteren zijn en anders in een open instelling zouden wonen. De pleegzorg, bij pleegouders in gewone gezinnen, is er voor kinderen die zichzelf redelijk kunnen redden en weinig problematiek hebben.

"Zo'n plek in een gesloten inrichting kost soms wel tot 800 duizend euro per jaar. Die kinderen krijgen één-op-één-begeleiding, maar ze komen er niet beter uit. Zouden ze bij Frans en Miriam zitten, of een vergelijkbare plek, dan hebben ze een beter leven en het is veel goedkoper. Het gaat dan om 40 tot 60 duizend euro. De maatschappelijke return op investement op De Tannenberg is dus heel groot." En net als Gerard Besten zegt Peer van der Helm: "Dit is dus de jeugdzorg van de toekomst."

Complex trauma

Via zijn initiatief gezinshuis.com zet Gerard Besten zich in voor de gezinshuizenzorg. Deze organisatie biedt begeleiding aan mensen die een professionele gezinshuisouder willen worden en ondersteunt hen als er vragen zijn. Bij gezinshuis.com zijn nu ruim 200 gezinshuizen aangesloten, waaronder dus Frans en Miriam, die een thuis bieden

aan kinderen en jongeren met problemen. "Binnen een gezin horen kinderen ergens bij en daar hebben ze grote behoefte aan. Over het algemeen hebben ze geen lijfgebonden stoornis, maar zijn ze verstoord door het leven. Van de kinderen die in gezinshuizen wonen die zijn aangesloten bij gezinshuis.com, heeft 85% een complex trauma, dat wil zeggen dat ze langdurig en bij herhaling zijn mishandeld, misbruikt of verwaarloosd. Frans en Miriam hebben een manier gevonden om hen op te vangen en zich thuis te laten voelen. De community die zij hebben gevormd in een natuurlijke omgeving draagt bij aan het herstel van deze kinderen."

Wensdenken

Volgens Peer van der Helm zijn er zeker 3.000 gezinshuizen nodig, waarvan minimaal 300 intensief. "Een lichtpuntje is dat het aantal de laatste jaren is gegroeid, van 750 naar 1000. Maar dat zijn er nog altijd 2.000 tekort en er zijn slechts enkele tientallen intensieve gezinshuizen, zoals Frans en Miriam." Het ergert hem dat er in de Jeugdwet, die in 2015 is ingevoerd, helemaal niet aan gezinshuizenzorg is gedacht. "Die wet is een combinatie van ideologie en bezuiniging. Ieder kind met problemen kreeg het recht op een 'netwerkberaad', waarbij belangrijke personen uit de sociale omgeving van een kind of jongere een toekomstplan maken voor dat kind. Maar er is nooit onderzocht of dat werkt. Het is wensdenken. Deze kinderen hebben helemaal geen netwerk. Het was de bedoeling om minder kinderen in instellingen te plaatsen maar daardoor kwamen er te vaak kinderen met een zware problematiek in de gewone pleegzorg terecht. Dat gaat dan mis, zodat kinderen weer overgeplaatst moeten worden en pleegouders ermee stoppen. Het aantal gesloten plaatsingen is momenteel aan het stijgen."

Werven en opleiden

Wat moet er dan gebeuren? Peer van der Helm: "Als het gaat om kwetsbare jeugd, moet er een visie komen waarin gezinshuizen de basis vormen. Wij mochten wel een

'Er komt een moment dat dit systeem vastloopt en dat de schop erin moet. Dan is het mooi om goede voorbeelden te hebben zoals Frans en Miriam'

kwaliteitsprogramma voor gezinshuizen schrijven, maar dat is niet genoeg. Er moet structureel meer geld beschikbaar komen voor de gezinshuizenzorg, een stimuleringsfonds, en er is een actieplan voor gezinshuizen nodig. Als een kind kanker heeft, krijgt het de beste behandeling. Vertoont een kind probleemgedrag, dan kijkt men liever de andere kant uit."

"Als ik de staatssecretaris van VWS zou zijn, dan zou ik ervoor zorgen dat het voor gemeentes en andere partijen aantrekkelijk wordt om gezinshuizen te starten. Ik zou gezinshuisouders werven en opleiden. Het is een gebrek aan visie dat er momenteel geen HBO-opleiding is met deze specialisatie. Er bestaat wel een scholingstraject, maar daarvoor moet je € 3.000,- betalen. Wanneer meer mensen een goede opleiding krijgen voor dit werk, zou het voor Frans en

Miriam ook makkelijker zijn om opvolgers te vinden."

Je eigen verhaal

Gerard Besten herkent dat het binnen een gezinshuis lastig kan zijn het stokje door te geven, als je op een leeftijd komt dat je wilt stoppen. "Miriam en Frans zijn verbonden met het begrip ecologie. Ecologische processen zijn onderdeel van het leven, opbloeien en vergaan horen daarbij. Er zijn opvolgers nodig, anders zal dit initiatief helaas vergaan. Maar het zou geweldig zijn als er opvolgers komen die hun idealen delen."

Wat hebben mensen nodig om gezinshuisouder te zijn? Wat is het geheim van de smid? "Allereerst moet je een ideaal hebben, een krachtbron waar je inspiratie uit put. Ten tweede is het belangrijk hoe je als mens in elkaar zit. Je hebt hele goede timmerlieden die ook hele goede gezinshuisouders zijn. Je hebt ook hele goede psychologen die geen goede gezinshuisouders zijn. Je moet je eigen verhaal op orde hebben in het contact met deze kinderen."

SHARON

FLOOR

EVA

Drie ZUSSEN

Floor, Eva en Sharon zijn drie van de vele kinderen die kortere of langere tijd het leven deelden in het dynamische gezin van Frans en Miriam, dat nu op Landgoed Tannenbergh woont. Drie zussen met verschillende achternamen. Alleen Floor deelt als biologische dochter de achternaam van haar ouders. Maar ze noemen elkaar allemaal zus, noemen Frans en Miriam hun ouders, en als je met ze spreekt moet je af en toe vragen: bedoel je nu je biologische ouders of Frans en Miriam? Bijvoorbeeld wanneer Sharon het over 'échte ouders' heeft en daarmee Frans en Miriam bedoelt. Samen vormen ze een groot, warm gezin dat iedere zondagochtend om 9 uur gezamenlijk aan de ontbijttafel zit.

Tekst: Ellen Winkel / fotografie: Annelijn Steenbruggen

Sharon

'Het komt allemaal goed'

Sharon Mandersloot (19) bereidt zich voor om uit huis te gaan. "Ik kijk ernaar uit om met mijn vriend samen te gaan wonen, maar wel in een huis in de buurt van De Tannenberg. Dan kunnen we, als er een probleem is, makkelijk om hulp vragen."

"Ik woon op mezelf in de grote villa, met een eigen slaapkamer en woonkamer. Als mijn zussen – die in Utrecht wonen – op vakantie gaan, ben ik een week in hun huis. Dat is prettig, dan weet je waar je naar toe werkt. Ik doe verpleegkunde en ga één dag in de week naar school. Vier dagen per week werk ik in de ouderenzorg op een psychogeriatrische afdeling. De bewoners hebben dementie en kunnen dus niet op eigen hersenkracht volledig mee doen met de mensen."

"Toen ik als baby in de buik zat, was al besloten dat ik niet thuis kon wonen. Mijn ouders waren allebei aan de harddrugs. Mijn eerste jaar woonde ik bij Frans en Miriam, maar pleegzorg vond het beter als ik met kinderen van mijn eigen leeftijd zou opgroeien. Ik heb in twee verschillende pleeggezinnen gewoond, maar toen ik 5 was ben ik hier weer teruggekomen. Die andere gezinnen gingen anders met hun eigen kinderen om dan met hun pleegkinderen. Ik had de veiligheid nodig van échte ouders. Die heb ik hier gevonden. Het voelt hier echt als familie."

"Een paar jaar geleden zat ik heel erg in depressie en zag het leven niet zitten. Dat heb ik verteld aan mijn moeder en zij heeft me heel erg geholpen. Ze zei: 'Je bent goed zoals je bent, je bent lief en speciaal, je hoeft niet te veranderen.' Als kind voelde ik me ook snel onveilig. Gelukkig kon ik naar een speciale school met maar zeven kinderen in de klas. Door de jaren heen bleef je in dezelfde klas; ik wist er elk spinnenwebje te vinden."

"Iedereen in de GezinsKring heeft andere hulp nodig, we leren veel van elkaar. Ik heb een zus die hier nu één jaar woont en ze is ook mijn beste vriendin, al zijn we heel verschillend. Zij woonde hiervoor op een groep en kende geen liefde. Ik ging juist heel snel om mensen geven, ik ging te lief met mensen om. Dankzij haar leerde ik dat dat niet hoeft, want er zijn ook gemene mensen. Zij kon van mij juist leren om liefde te geven."

"In mijn werk kan ik, door mijn eigen rugzakje, beter meeleven met de verhalen die ik daar hoor. Ik kan anders antwoord geven. Corona maakt het leven van demente mensen nog moeilijker. Laatst kwam de vrouw van een demente man op bezoek. Toen ze vertrok zag ik de tranen op zijn gezicht. Ik gaf hem een knuffel en zei 'het komt allemaal goed'."

Floor

*'Met iedereen is wel wat,
en dat is okay'*

Sinds **Floor Erlings (38)**, de biologische dochter van Frans en Miriam, een jaar of acht was, waren er altijd pleegkinderen in huis. "Als ik naar het zwembad wilde of zin had in een spelletje, dan was er altijd wel iemand die mee wilde doen."

"Dat er pleegzusjes in huis kwamen, vond ik heel gezellig. Ik hou van mensen en heb graag veel mensen om me heen. We bouwden niet alleen een band op met hen, maar ook met hun biologische broertjes, zusjes en ouders. De eigen ouders zijn echt heel belangrijk. Laatst kwam mijn zus Eva bij mij thuis op de koffie, samen met haar biologische moeder."

"Ik heb heel veel gezien, kinderen met allerlei rugzakjes, ouders met psychische problemen, maar mijn ouders hadden altijd veel respect voor iedereen. Zo heb ik geleerd om mensen niet te veroordelen. Niemand gaat expres zijn kind slaan. Dat komt voort uit onmacht. Zelf kom ik als verloskundige ook veel verschillende situaties tegen. Daar kan ik beter mee omgaan, omdat ik door de buitenkant heen kan kijken. Ook voor mijzelf is het leven in ons grote gezin dus heel waardevol geweest."

"Natuurlijk was het soms ook stom. Mijn moeder kan onvoorwaardelijk van iemand houden. Als mijn zusjes dan heel onredelijk waren en mijn ouders pijn deden, kon ik erg boos worden. Ik heb wel eens met een zusje gevochten, later hebben we dat weer goed gemaakt."

"Zelf heb ik nu drie kinderen. De oudste van 16 houdt van reuring en logeert iedere week wel een keer bij haar opa en oma op Landgoed Tannenberg, ook omdat haar school daar heel dichtbij is. Maar mijn middelste is graag op zichzelf, ze vindt het daar wel erg druk. Mijn jongste van 8 speelt altijd met Jessy. Zij neemt hem mee in haar spel en dan kan hij wel een uur lang normale dingen spelen. Keanu is geestelijk gehandicapt en kan niet praten, maar mijn kids zien dat niet eens. Met iedereen is wel wat, en dat is okay. Dat is normaal. Voor hen is het gewoon lekker spelen, al is het natuurlijk wel moeilijk als iemand een woedeaanval krijgt."

"Sharon heeft als baby een jaar bij ons in de GezinsKring gewoond en ging toen naar een ander gezin waar ze met leeftijdgenootjes kon opgroeien. Na een aantal jaar kwam ze weer bij ons terug. Ik realiseerde me pas later hoeveel ik me aan haar had gehecht en hoe boos ik was dat ze weg ging. Waarom het bij die andere gezinnen niet lukte en bij ons wel? Mijn moeder is zo toegewijd! Ze gaat altijd voor je door het vuur. Iemand kan haar pijn doen en dan zegt ze nog steeds 'ik hou van je'."

Eva

‘Voordat ik kwam, hing mijn foto al aan de muur’

Eva le Comte (29) woont sinds 10 jaar op zichzelf in Utrecht. Ze heeft Taal en Cultuurstudies gestudeerd en werkt nu als websitebouwer en projectmanager. Als vijfjarig meisje kwam ze bij Frans en Miriam in huis, haar vierde woonplek. “Als iemand zei ‘ga op je kop staan’ dan deed ik dat.” Het was de angst weer weg te moeten.

“Ik was uit huis geplaatst omdat mijn vader en moeder problemen hadden. Vol liefde werd ik opgevangen bij een jongetje uit mijn klas, maar ik kon er niet blijven. Via een ander tijdelijk pleeggezin kwam ik bij Frans en Miriam. Ik herinner het me zelf niet meer, maar uit verhalen weet ik dat ik in het begin altijd sociaal gewenst gedrag vertoonde. Ik was heel lief, zette geen stap verkeerd. Als iemand zei ‘ga op je kop staan’, dan deed ik dat. Onbewust was dat een uiting van dat ik bang was weer weg te moeten.”

“Mijn oudere broer en zus waren helemaal gek op mij. Laatst was ik met mijn zus oude fotoboeken aan het kijken uit de tijd van mijn echte ouders. Bij het zien van een mooie foto van mij zei ze: ‘Die hing al bij ons aan de muur voordat jij kwam.’ Dat wist ik niet en vond het heel leuk om te horen. Het laat zien hoe blij ze waren met mijn komst.”

“In het begin was ik altijd de jongste. Maar op een gegeven moment kwamen er jongere kinderen bij en werd ik de oudere zus. Je leert veel van elkaars situaties en verhalen, ook van elkaars ouders. Als puber vond ik het wel eens lastig. Ik had veel discussies met mijn ouders, want ik vond dat ze strenger moesten zijn voor mijn zusjes. Nu begrijp ik ze beter.”

“Ik heb een hele goede relatie met mijn echte moeder, zij is een van de belangrijkste mensen in mijn leven. Soms is het lastig vanwege haar psychische problemen, maar ik kan haar een luisterend oor bieden, op een gezonde manier. Daarin hebben mijn ouders me heel goed begeleid. Als kind belde ik regelmatig met haar en dan zei ik dingen als ‘vergeet je niet je medicijnen in te nemen?’. Ze hebben me geleerd dat ik niet verantwoordelijk ben voor haar leven, dat ik haar problemen niet kan oplossen. Maar ze zeiden ook altijd: ‘Wat er ook gebeurt, je ouders blijven belangrijk.’”

“Hele mooie herinneringen heb ik aan het zondagse ontbijt. Mijn vader deed altijd broodjes in de oven. Ook als ik was wezen stappen en om 3 uur thuis kwam, zat ik om 9 uur aan het ontbijt. Dat doen ze nog steeds iedere zondag en al woon ik in Utrecht, ik ga er vaak heen. Het is nog altijd heel gezellig.”

EEN TUIN IS VOL PRIKKELS

Fenna Janssens is psychosociaal therapeut en voorzitter van Stichting Wortel. Sinds de oprichting van de eerste Worteltuin op haar eigen landje in Olst rolt ze samen met de andere bestuursleden en vrijwilligers dit concept uit over alle provincies. Landgoed Tannenberg biedt sinds 2019 ruimte aan de Worteltuin van de provincie Utrecht.

Als Frans vol trots vertelt over zijn succesvolle experimenten met het kweken van witlof op de moestuin van Landgoed Tannenberg, moet ik terugdenken aan mijn minder geslaagde pogingen. Het zelf opkweken van witlofpennen leek goed te gaan, totdat bleek dat muizen alles onder de grond hadden opgesmikkeld. Geen witlof dat jaar dus...

Elke tuinier weet hoe belangrijk wortels zijn voor planten. Onder de grond zit net zoveel als erboven. Wortels zorgen voor stevigheid en geven voeding. Ze hebben wel ruimte en goede grond nodig om te groeien. En dan maar hopen dat er geen muizen langskomen die ze lekker vinden.

Mensen hebben geen fysieke wortels, maar zijn wel geworteld in de familie waar ze uit voortkomen. Een stevig wortelgestel ontwikkelen is vaak een kwestie van geluk. In Nederland zijn er veel kinderen die dat geluk niet hebben. Ze groeien niet op in een warm, veilig nest met een moeder en vader die ze de ruimte geven om zich op een gezonde manier te ontwikkelen. Hun basis is aangetast door mishandeling, een vechtscheiding of uithuisplaatsing. In mijn praktijk kom ik deze kinderen als volwassenen tegen op zoek naar wie ze zijn. Vaak hebben ze weinig kans gehad om hun ouders echt te leren kennen. Stichting

Wortel is begonnen uit het besef hoe belangrijk het is om kinderen die kans wel te bieden.

Toen Frans en Miriam hoorden over de Worteltuinen was hun eerste reactie: waarom heeft niemand dat eerder bedacht? Een Worteltuin is een plek waar kinderen in alle rust en ruimte hun ouders kunnen ontmoeten, juist wanneer de relatie ingewikkeld is. Natuurlijk moest de prachtige ommuurde moestuin op het Landgoed Tannenberg een Worteltuin worden!

Worteltuinbeheerder zijn is het allerleukste vrijwilligerswerk. Ik mag in mijn eigen Worteltuin steeds op afstand getuige zijn van kleine wonderdjes. Een bezoek waarbij na ruim anderhalf uur iedereen lachend vertrekt, terwijl er een uur was uitgetrokken 'omdat het dan meestal misgaat'. Een moeder die niet meer het grootste deel van het bezoek met de voogd praat, maar wordt uitgedaagd om met haar zoon op avontuur te gaan. In plaats van hem met snoepgoed vol te stoppen, stopt ze hem vol met aardbeien en bessen. Nog steeds heeft het jochie buikpijn na afloop, maar niet meer omdat het bezoek zo spannend was. Of kinderen die gieren van het lachen omdat pappa niet bij de geiten in het hok durft en pappa die dan ook om zichzelf moet lachen.

In de natuur ontstaat er meteen ruimte en ontspanning. De mobiele telefoon komt alleen even tevoorschijn om een leuke foto te maken als de kinderen de kipjes aan het voeren zijn.

Een tuin is vol prikkels. Dit zijn prikkels die niets van je vragen, maar je wat geven, zoals blijheid, rust, inspiratie. Prikkels die uitnodigen om te ontdekken. En als een kind dat samen met vader of moeder doet, kan het ook ontdekken wie zij zijn. En dan groeien zijn wortels weer een stukje.

WEETJES

Tekst: Annelijn Steenbruggen

In 2000 is GezinsKring 't Huys gestart als eerste Camphill GezinsKring.

Op **Allerzielen** worden er kaarsjes aangestoken voor de overleden moeders, vaders, oma's, opa's en huisdieren.

De **Alliantie Award 'Kind in Gezin'** ging in 2016 naar GezinsKring 't Huys; de geldprijs van 10.000 euro is naar onderzoek gegaan.

Van november tot februari worden de **lichtfeesten** gevierd: Allerzielen, Sint Maarten, Advent, Sint Lucia, Kerstmis, Driekoningen en tot slot Maria Lichtmis op 2 februari.

De GezinsKring is 2x naar Italië op vakantie geweest.

Van de 45.000 kinderen die door de kinderrechtster uit huis zijn geplaatst, verblijven 25.000 kinderen in pleeggezinnen en 20.000 kinderen met een zorgindicatie in een jeugdinstelling.

Een anonieme **schenker** schonk de kinderen van GezinsKring 't Huys een houten poppenvilla.

Een kind met extreem **moeilijk verstaanbaar gedrag** is tegen alle verwachtingen in tot bloei gekomen in GezinsKring 't Huys; dat was aanleiding om de aanpak van de GezinsKring wetenschappelijk te gaan onderbouwen.

In de VN-conventie van de **Rechten van het Kind** staat dat ieder kind recht heeft op een gezinsleven.

Sinds begin 2020 huren Miriam en Frans een appartement in hartje Utrecht en oefenen één dag per week met het **'loslaten'** van hun werk; hun band met de kinderen laten ze natuurlijk nooit los.

Het Raphaëlfonds, Iona Stichting, Care to Change, Evert Zoudenbalch Huis, Weeshuis der Doopsgezinden, NSGK, Stichting Boschhuysen, Camphill Fonds en KNR PIN hebben bijgedragen aan **'Stairways to Society'**; het project waarmee Stichting de Marsen/Pontos en GezinsKring 't Huys de werkplaatsen op De Tannenberg hebben ingericht voor dagbesteding en leer-zorgtrajecten.

Met een groot **pizzafeest** werd ooit de nieuwe eettafel ingewijd.

Sinds 2017 werken Stichting de Marsen/Pontos en GezinsKring 't Huys samen aan een gemeenschappelijke missie: **een helende plek bieden** aan kinderen en jongeren, die steun in de rug nodig hebben om mee te kunnen doen in de samenleving.

TANNENBERG

MAGAZINE

VRIJHEID
ERVAREN IN
KUNST

DE MAGIE VAN
HET LEVEN

GEWORTELD
IN DE FAMILIE

